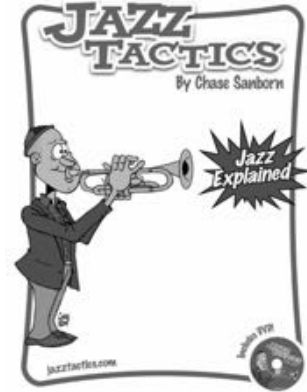

Anteckningar efter läsning av boken "Jazz Tactics"

Vad är Jazzimprovisation?

Att bli en skicklig jazzimprovisatör kräver flera år av hårt arbete. Det är mycket svårare att improvisera än att spela efter noter av det enkla skälet att du måste vara en kompositör samtidigt som du är en uttolkare. Men på samma gång är jazzimprovisation friare. Du tillåts experimentera. Du får ta risker. Och det finns "inga fel noter".

Men när du spelar efter noter måste du spela precis vad som står i notbladet. Om inte spelar du fel.

Spela vad du känner och känn vad du spelar

För konstnärer, poeter och jazzmusiker är målsättningen att få publiken att REAGERA. Kom ihåg tekniskt kunnande och insikter är bara redskap för att uttrycka vad du känner på insidan.

Publiken REAGERAR inte på vad du VET utan på vad du KÄNNER. Att publiken kan uppleva någonting annat behöver inte alls vara detsamma som det du känner när du improviserar. Det spelar ingen roll. Vad som är viktigt är att du kommer i kontakt med insidan av dig själv när du spelar och då försöker att uttrycka vad du känner.

DET HANDLAR INTE OM VAD DU SPELAR UTAN OM HUR DU SPELAR

Mer om improvisation

- Grunda din improvisation på melodin.
- Sjung melodin i huvudet när du improviserar
- Ett sätt att smycka ut eller brodera melodin är att variera rytmen och låta melodin "svänga"
- Du kan brodera melodin genom att använda dig av förbindande toner och närmande toner (till exempel B till C). Man kan förbinda toner på olika sätt. Ett är kromatiskt.

En närmande ton är en ton som ligger ett eller ett halvt tonsteg över eller under den ton som du vill nå. Om du råkar spela en ton som låter illa när du improviserar gå snabbt upp eller ned ett halvt tonsteg. Det kommer att fungera.

- Respektera melodin. Utsmyckning eller brodering innebär inte att du ersätter melodin. Ge melodin den respekt den förtjänar.
- När du lär dig låten. Lär dig då den korrekta melodin. Försäkra dig om att du kan spela den som den är skriven innan du bestämmer dig för att "improvisera". Ett av de bästa sätten att lära sig att spela den korrekt är att lära sig sångtexten. Sjung orden i ditt huvud när du spelar melodin. Detta gör att du lär dig en hel del om frasering.

Chorus

En typisk jazzsession innebär att först spelar du melodin. När du spelat melodin tar ackorden över.

Improvisation innebär att du spelar en "ny" melodi som passar samma ackord. Det kallas för chorus. Ett solo mäts i entalet chorus. Spela ett chorus. Spela två chorus. Men det kan också handla om ett halvt chorus.

Identifiera låtens delar

Många låtar har lätt identifierbara delar. 12 takters blues innehåller tre delar bestående av fyra takter vardera.

Inom jazzmusiken används olika begrepp.

1. **The Head:** "The Head" i jazzmusik refererar till den inledande delen av en låt eller komposition. Vanligtvis spelas melodin i början av låten. Den används som en slags tema. Man spelar vanligtvis "The Head" tillsammans för att etablera melodin och harmonierna innan man går vidare till improvisation.
2. **The Blowing:** "The Blowing" är det avsnitt i en jazzlåt där musikerna improviserar. Efter att "The Head" har spelats kan olika musiker ta solon och improvisera över ackordföljden. Det är här musikerna har möjlighet att visa upp sin kreativitet och tekniska skicklighet.
3. **The Shout Chorus:** "The Shout Chorus" är en del av låten där alla musiker spelar tillsammans med hög intensitet. Det kan vara en del där det är mycket energi och improvisation samtidigt, och det är vanligtvis höjdpunkten av låten. Ibland används "The Shout Chorus" som ett sätt att bygga upp spänningen innan låten når sitt slut.
4. **The Tag:** "The Tag" är den avslutande delen av en låt som kan vara ett kort avsnitt eller en upprepning av en tidigare melodi eller ackordföljd som används för att avsluta låten på ett karakteristiskt sätt.

Ditt Ljud. Hur låter din ton?

Det finns ingenting i ditt spelande som är mer viktig än hur du låter. Hur din ton är. Hur den låter. Det är hur du låter som direkt kommunicerar med lyssnarna och drar åt sig deras uppmärksamhet. Om ljudet är vackert är halva slaget vunnet. Om det inte låter bra är det en hel del som återstår.

När du övar. LYSSNA på hur du låter. Gillar du vad du hör? Om den första tonen inte låter bra räkna inte med att resten kommer att vara så mycket bättre. Sträva efter att varje not du spelar låter bra.

INGENTING ÄR SÅ VIKTIGT SOM DITT LJUD!

Hålla takt och rytm

Den viktigaste faktorn som avgör om ditt solo känns bra är din förmåga att hålla takten eller rytmen. Världen upptäckte rytm långt före den upptäckte ackorden. Människor reagerar fortfarande mer på musikens rytm än på andra aspekter. Om publiken stampar takten, knäpper med fingrarna, nickar med huvudet, eller ännu bättre, dansar, så skapar du en koppling till den.

Jazz spelades ursprungligen för att dansa, och det finns de som hävdar att när musiken blev för komplex förlorade den sin breda publik.

Skapa takten själv. Många musiker förlitar sig på rytmsektionen för att sätta takten. Det räcker inte. Solisten är lika ansvarig för takten som trummisen. Alla i bandet är lika ansvariga. Det handlar om att lyssna medan du spelar. En rytmisk samkänsla uppstår inte bara för att alla spelar i samma tempo. Rytmisk samkänsla inträder när musikerna lyssnar på varandra och känner rytmen tillsammans. Ditt mål som solist är inte bara att spela med rytmsektionen, utan att förena hela bandet till en stor svängande maskin.

Slaginstrument

Ta ett slagverksinstrument, till exempel en koskälla. Försök spela solodelen på koskällan, antingen improviserat eller kanske en snutt från ett arrangemang. Sjung den i ditt huvud medan du trummar rytmerna på koskällan. Gå sedan till ditt instrument och spela med samma rytmiska fokus. Rytm är potentiellt ditt starkaste verktyg.

Använd metronomen för att lära dig att känna en stadig puls, oavsett vad som händer. Tillbringa lite tid varje dag med att bara arbeta på din taktkänsla. Gör metronomen till din vän, inte till din fiende.

Klappa händerna eller slå med trumstockar, pinnar. Om du gör det noggrant kan du klara av det utan metronom. Prova olika rytmik, med vissa noter på takten och vissa utanför takten. När du är på takten försök att få metronomen att försvinna. Ändra inställningen med en eller två markeringar för att öka din känslighet för små tempoändringar. Ändra indelningen, dela upp varje taktslag i två, tre eller fyra pulser och anpassa dina rytmik till de olika indelningarna. Utför denna övning under en längre tid, säg femton till trettio minuter. Din tidskänsla stabiliserar sig efter ett tag.

Förlita dig inte på metronomen

Metronomen är värdefull, men förlita dig inte på den. Att öva med metronomen är bara en teknik för att utveckla din egen inre taktkänsla. Stäng av den ibland och stampa foten istället för metronomen. Du kan bli förvånad över hur din fot vill följa din musikaliska linje istället för att behålla den jämnt pulserande. Spela in dig själv utan metronom och försök sedan stampa foten i takt med uppspelningen. Nu vet du hur din publik känner sig!

De starka takterna i 4/4-takt är takterna två och fyra, ibland kallade "backbeats". Trummisen spelar takterna två och fyra på hi-hat, och det är de takter du måste känna. För att förstå skillnaden mellan att känna ett och tre och att känna två och fyra, räkna högt: "Ett, två, tre, fyra, ett, två, tre, fyra". Medan du räknar, knäpp dina fingrar på takterna ett och tre ett tag, och byt sedan till två och fyra. Se hur mycket bättre det känns, hur mycket mer det svänger när du knäpper 2&4.

När du övar ditt instrument med metronomen, ställ in den på två & fyra istället för alla fyra takter. Luta dig mot de takterna när du spelar. Detta är ett bra sätt att stärka din taktkänsla och för att undvika att stressa. Förankra backbeats tills du känner dem naturligt.

Träna datt tänka

2&4 och inte 1&3

Swing – åttondelarna

Jazz spelas oftast swing-åttondelar. Swing-åttondelar har en triol-känsla. Det innebär att varje taktslag är uppdelat i tre pulser. När du spelar swing-åttondelar ockuperar den första noten i varje par platsen av två pulser och den andra åttondelen inträffar på den tredje pulsen. Det här låter mycket mer naturligt när du hör det spelas än när det noteras. Den ofta sedda rytmen med punkterade åttondelar och

sextondelar är felaktig för en swing-känsla, eftersom sextondelar delar upp varje taktslag i fyra pulser, inte tre. Det bästa sättet att notera jazz-åttondelar är att skriva dem som vanliga åttondelar och ange att de ska swingas.

Men vid snabbare tempon känns åttondelarna udda.

Lär dig spela i alla tonarter

En skicklig jazzimprovisatör måste absolut kunna spela i alla tonarter. Detta är en svår och skrämmande uppgift för den som just börjat att spela.

Men Rom byggdes inte på en dag, och du behöver inte behärska alla tonarter över en natt. Ta det långsamt. Bygg upp din kunskap gradvis. Börja med tonarten C, och lägg sedan till tonarter i par: b och #, bb och ## osv. Öva bara lite varje dag. Korta fraser eller delar ur en melodi som du behärskar.

Ett exempel – Autumn Leaves

<https://www.youtube.com/watch?v=etOD0ITVOGA>

